

St. med. nr. 20.

(1933)

Om utsettelse for Polen med betaling av de pr. 1 januar 1933 forfalne renter og avdrag av „reliefgjeld“.

Finans- og Tolldepartementets innstilling av 24 februar 1933, som er bifalt ved kongelig resolusjon av samme dag.

(Foredratt av statsråd Jon Sundby.)

I St. med. nr. 32 for 1932 om Norges tilslutning til president Hoovers forslag om utsettelse med betaling av 1 års renter og avdrag av «reliefgjeld» m. v., jfr. Innst. S. D. for 1932, er der redegjort for oprindelsen til Polens «reliefgjeld» til Norge og hvilke gjeldsposter er innbefattet herunder samt for de forhandlinger som gjennom Utenriksdepartementet blev ført med Hjelpekredittkomiteen i London og med Polen angående Norges tilslutning til «Hoovermoratoriet» forsåvidt angår terminene pr. 1 januar og 1 juli 1932. Regjeringens standpunkt var at Norges tilslutning måtte gjøres betinget av Stortingets godkjendelse og forsåvidt Polen angik tillike av at den del av reliefgjelden blev betalt, som efter regjeringens opfatning er av privat natur og som sådan undtatt fra president Hoovers forslag. På grunn av de vanskeligheter som var blitt reist fra Polens side med hensyn til betalingen av denne del av gjelden, fant departementet ikke å kunne anbefale at Norge samtykket i utsettelse. Efterat saken var behandlet i Stortinget anmodet man ved skrivelse av 19 juli 1932 Utenriksdepartementet om å gjøre Hjelpekredittkomiteen i London bekjent med at Norge ikke tiltråtte president Hoovers moratorieforslag forsåvidt tilgodehavendet hos Polen angikk.

Imidlertid betalte Polen den 2 august

St. med. nr. 20.

1932 den del av reliefterminene pr. 1 januar 1932 og 1 juli 1932 som utgjordes av private tilgodehavender, med tilsammen kr. 403 157,63, hvorefter de norske betingelser for tilslutning til Hoovermoratoriet ansåes opfylt. Ifølge moratorieordningen skal de suspenderte terminer forrentes med 4 pct. fra 1 juli 1933 og tilbakebetales i løpet av 7 år, regnet fra 1 oktober 1933. Gjennomførelsen herav ved påtegning på obligasjonene er dog for nærværende ennå ikke bragt i formell orden.

Ved note til Hjelpekredittkomiteen av 13 desember 1932 søkte den polske ambassadør i London på vegne av sin regjering om ytterligere utsettelse i 6 måneder regnet fra 1 januar 1933 med betaling av renter og avdrag på reliefobligasjonene. For Norges vedk. utgjør terminen pr. 1 jan. 1933: avdrag ca. kr. 814 000,00 og renter ca. kr. 368 000,00 tils. ca. kr. 1 182 000,00, som med fradrag av de beløp som utgjør private tilgodehavender er medtatt i inntektsanslagene i statsbudgett for inneværende termin under kap. 2812 og 3121. Spørsmålet om samtykke til utsettelse fra Norges side blev av Utenriksdepartementet forelagt dette departement som i skrivelse av 28 desember 1932 bl. a. uttalte:

«Statsbudgett for inneværende termin står som bekjent meget svakt, idet inntektene,

Om utsettelse for Polen med betaling av de pr. 1 januar 1933 forfalne renter og avdrag av «reliefgjeld».

særlig tollintradene svikter sterkt, og man derfor antagelig må regne med et betydelig underskudd. Det er under disse forhold særdeles uheldig, om også terminen fra Polen pr. 1 januar 1933 skulde utebli.

President Hoovers moratorium foranlediget som bekjent en rekke vanskeligheter, forsåvidt Norges relieftilgodehavender hos Polen angikk. De herunder innvunne erfaringer opfordrer etter dette departements mening ikke til, at Norge nu skal gi Polen ytterligere utsettelse.

Nærværende departement finner derfor å måtte fraråde, at Norge samtykker i den av Polen ansøkte utsettelse med betalingen i 6 måneder fra 1 januar å regne.»

Overensstemmende hermed blev Hjelpeskredittkomiteen underrettet om at den norske regjering ikke fant å kunne samtykke i den begjærte utsettelse.

Efter å ha mottatt meddelelsen om den norske regjeringens standpunkt hadde Hjelpeskredittkomiteens formann en konferanse med Norges representant i komiteen, hvorunder han bl. a. fremholdt at det vilde være helt utelukket at Polen vilde kunne betale terminen pr. 1 januar d. å., idet det vilde umuliggjøre dets stilling ved forhandling om gjeldsreduksjon med Amerika. Polen hadde nu misligholdt sin gjeld til dette land, hvorav over halvparten var reliefgjeld. Formannen antydet at den norske regjering kanskje kunde gå med på en betalingsutsettelse til 1 juni, hvorved en eventuell innbetaling i juni vilde kunne komme til inntekt i inneværende budgett-termin. I skrivelse til Utenriksministeren av 3 januar d. å. tilrådet legasjonen i London bestemt at man gikk med på denne ordning. Det blev anført at man ikke burde skille lag med de øvrige kreditorer idet dette kun kan bli til vår skade når det gjelder sikringen av våre meget store tilgodehavender i Polen. Det forutsattes dog at de norske privattilgodehavender blev betalt uten utsettelse.

Ved skrivelse av 20 januar 1933 sluttet Utenriksdepartementet sig til henstillingen fra legasjonen i London om at man foreløbig går med på betalingsutsettelse inn til 1 juni i år.

Som svar herpå tilskrev Finansdepartementet den 26 januar d. å. Utenriksdepartementet således:

«Under henvisning til det ærede departements skrivelse av senest 20 d. m. tillater man sig å meddele at nærværende departement fremdeles helst ser, at Norge ikke gir Polen utsettelse med avdrags- og renteterminen pr. 1 januar 1933, jfr. nærværende departements skrivelse av 28 f. m.

Forsåvidt det ærede departement av utenrikspolitiske grunner finner det uomgjengelig nødvendig at Norge — til tross for den vanskelige statsfinansielle stilling og erfaringene fra Hoovermoratoriet — samtykker i utsettelse til 1 juni 1933, vil nærværende departement etter omstendighetene ikke motsette sig at så skjer. Det bør dog i ethvert fall kreves at de private tilgodehavender pr. 1 januar 1933, omkr. kr. 200 000,00, betales før utsettelsen bevilges. Utsettelsen må iøvrig selvsagt gjøres betinget av Stortingets samtykke.»

Den 28 januar tilskrev Utenriksdepartementet legasjonen i London som følger:

«Spørsmålet om utsettelse av betaling av Polens reliefgjeld er blitt forelagt Finans- og Tolldepartementet. Gjenpart av dets svarskrivelse, datert 26 ds., vedlegges.

I henhold til hvad Legasjonen tidligere har anført til støtte for at Norge innrømmer Polen den begjærte utsettelse, bemyndiger jeg Legasjonen til å meddele Hjelpeskredittkomiteens formann at den norske regjering under omstendighetene finner å kunne samtykke i utsettelse med betalingen til 1 juni i år, men kun under de av Finansdepartementet nevnte betingelser, nemlig at de pr. 1 ds. forfalne private tilgodehavender betales straks, og at Stortingets samtykke til utsettelsen forutsettes gitt.»

Den del av terminen pr. 1 januar 1933 som består av private tilgodehavender, til sammen kr. 200 821,75, blev innbetalt til Norges Bank den 9 februar d. å. Den tilsagte utsettelse til 1 juni d. å. med betalingen av resten av terminen, utgjørende ca. kr. 981 000,00, blir således effektiv såfremt Stortinget ikke reiser nogen innvending.

Om utsettelse for Polen med betaling av de pr. 1 januar 1933 forfalne renter og avdrag av «reliefgjeld».

Departementet vil anbefale at et avtrykk av nærværende foredrag tilstilles Stortinget og skal i henhold hertil

innstille:

Avtrykk av Finans- og Tolldepartemen-

tets foredrag av 24 februar 1933 om utsettelse for Polen med betalingen av de pr. 1 januar 1933 forfalne renter og avdrag av «reliefgjeld» sendes Stortinget.

